

Exemples de bones respostes a les preguntes 5 i 6 del qüestionari

Pregunta 5

Compareu les posicions d'Agustí d'Hipona i Tomàs d'Aquino sobre la qüestió tractada en el text

Resposta 1

Sant Agustí i Tomàs d'Aquino mantenen un pensament envers fe i raó molt similar:

Ambdós pensadors afirmen que fe i raó pertanyen a àmbits molt diferents, però que totes dues contribueixen a assolir l'objectiu de l'home: estimar la veritat.

Les veritats obtingudes per la raó i les obtingudes per la fe han de ser les mateixes, ja que la veritat és única i es fonamenta en Déu. Amb tot, si alguna vegada es contraposen, significa que la raó ha comès un error en el procés de coneixement. Per a aquests pensadors, una cosa és clara: el més important, el principal criteri de la veritat, és sempre el de la fe, ja que aquesta ha estat revelada per una divinitat, per un ser perfecte, i no pas per la raó humana que pot ser imperfecta.

Així, Sant Agustí explica que raó i fe no són incompatibles, sinó que s'ajuden mútuament: la raó ajuda a obtenir la fe, i la fe, paral·lelament, orienta i guia la raó, però, que, com ja he explicat, la raó és l'única que pot donar a l'ésser humà una satisfacció plena.

Resposta 2

Bàsicament, podríem començar dient que Tomàs d'Aquino dona més importància a la utilitat de la raó per a trobar veritats, cosa que anteriorment amb San Agustí, la raó estava per baix de la religió.

Sant Tomàs explica en aquest fragment del text que "la raó humana també és útil per a trobar veritats", és a dir, a diferència de San Agustí que parteix de la veritat revelada. Per San Agustí vol dir que la fe va per davant la raó. La fe precedeix al coneixement. Primer s'ha de creure per entendre. Seguint amb el mateix fragment, Sant Tomàs escriu que si utilitzant la raó arribem a una veritat, la podem donar per bona. Cosa que per Sant Agustí, sostenia que la fe va per davant la raó.

Evidentment al ser els dos autors religiosos, coincideixen en dir que Déu és el màxim creador de tot el que coneixem. La frase de Tomàs ho corrobora: "... és menys lícit creure fals allò que posseïm per la fe, ja que ha estat confirmat tan evidentment per Déu."

Tomàs conclou en el seu fragment de text dient que "no hi ha possibilitats que els principis racionals siguin contraris a la veritat de la fe". Podríem contestar aquest fragment amb unes paraules de Sant Agustí que deien que la raó pot arribar fins a un límit en qüestions de religió i que per traspasar aquest límit, haurem de utilitzar la fe. Diferenciant així la utilització de la raó per descobrir coneixements religiosos per part de Sant Tomàs, i Sant Agustí posant de manifest que la raó té un paper molt pobre en la recerca dels coneixements religiosos.

Personalment trobo més encertada les teories de Sant Tomàs d'Aquino de donar més pes a la raó per trobar veritats i que aquestes no interfereixin sobre la fe d'una manera negativa. Pensem que en aquella època, qualsevol manifestació que posés la raó per sobre la religió excloent a la pròpia religió, podria ser motiu de pena de mort. També veig una clara progressió en la utilització de la raó durant aquestes segles, és a dir, des de Sant Agustí, fins St. Tomàs. Al cap i a la fi, volien explicar els fenòmens més "racionals" amb la filosofia i alhora les "veritats revelades" amb la religió.

Resposta 3

Sant Tomàs diu que la raó i la fe no es poden contradir perquè només existeix una única veritat divina que es fonamenta en Déu (si la raó no arriba a la mateixa conclusió que la fe, simplement està equivocada) i Sant Agustí diu que no poden contradir-se perquè la fe orienta i guia la raó cap a aquesta veritat divina.

Sant Agustí pensa que encara que pertanyen a àmbits diferents, totes dues ajuden a trobar la veritat divina i Sant Tomàs afirma que encara que són autònomes no s'oposen.

Sant Agustí va assenyalar que la raó té un límit en qüestions religioses (que són un misteri al que només ens podem apropar per mitjà de la fe), en canvi, Sant Tomàs encara que deia que als dogmes només ens podem apropar mitjançant la fe, també exposa que hi ha certes "veritats teològiques naturals" a les que només podem accedir amb la raó.

Sant Tomàs utilitza la raó per demostrar l'existència de Déu, mentre que Sant Agustí mai va pensar que fos necessari defensar l'existència de Déu. Tant Sant Agustí com Sant Tomàs donen més valor a la fe que a la raó.

Pregunta 6

Creieu possible que alguns principis racionals siguin contraris a veritats de fe religiosa? Raoneu breument la resposta.

Resposta 1

Jo penso que sí que és possible. De fet, penso que més que possible, és real. La fe dona explicacions versemblants (normalment) per explicar fets als quals no trobaven explicacions o per amagar veritats que dolen.

Per exemple, els principis racionals demostren que l'ésser humà és una evolució animal dels *homo*s... Com durant molts anys no hi ha hagut explicació per l'origen de la humanitat (de fet, encara hi ha alguns dubtes i punts en blanc) s'ha inventat una història en la seva època i encara ara per força gent versemblant.

O, per exemple, la mort... quan la religió diu que quan morim anem al cel o a l'infern ho diu, penso, per amagar una veritat que dol. No penso que sigui dolent, però en tot cas, penso que segurament la fe religiosa en el seu dia va trobar explicacions de bona voluntat per ajudar a les persones, però que, en tot cas, ara algunes coses ja s'han demostrat que no són veritat o que en tot cas no són versemblants del tot a ulls d'una massa social actualment ja molt important.

Resposta 2

Sí. Durant l'època de l'Edat Mitjana, els primers intents de sortir de la religió dogmàtica havien de ser subtils, incorporant una filosofia adaptada a la religió. Podem posar per exemple els personatges explicats en l'exercici anterior (Sant Agustí i Sant Tomàs). Aquests pensadors sempre encapçalaven la fe per damunt de la raó, en part per la influència de l'època (estem parlant de temps de profunda religiositat, principalment cristiana).

Amb tot, discrepo envers les teories de raó i fe de llurs pensadors: considero que la raó és totalment autònoma de la fe.

Sense anar més lluny, en l'actualitat podríem dir que la raó s'ha sobreposat a la fe (si més no, en relació amb èpoques anteriors). Així, aquesta és una eina de treball per a molts camps, com el científic. Considerant aquest exemple, podem trobar una veritat demostrada de confrontament entre raó i fe: l'explicació de l'origen del món donada pels científics és la teoria del Big Bang, totalment diferent de l'explicació cristiana, en la qual un ésser poderós i diví, Déu, creà el món.

Si reflexionem més a fons, ens adonarem d'un altre fet: davant la limitació de la raó humana, on no arriba el coneixement científic, s'insereix un concepte religiós, d'àmbit mitològic, basat en la fe (ja que no es pot demostrar).

Així, i en relació amb els preceptes comentats, existeix la fe realment, o és un intent de resoldre les múltiples qüestions humanes per mitjà de sers sobrenaturals?

Una cosa queda clara: raó i fe no tenen res a veure.

Resposta 3

Sí, sense cap mena de dubte.

En la meua opinió avui en dia creure qualsevol de les veritats de la fe religiosa és una senyal de ignorància (moltes vegades voluntària) dels principis racionals. És a dir, la fe en qualsevol religió s'oposa a tots aquells coneixements i principis intel·lectuals que se'ns han aplicat o que simplement hem anat obtenint de la vida mateixa.

Segons els meus principis racionals jo no podria creure mai que una persona ressusciti o que hi hagi un ésser superior creacionista el qual ho controla i ho domina tot.

En èpoques passades on la fe estava per sobre o en igualtat amb la raó, era per falta de coneixements intel·lectuals necessaris sobre el món que ens envolta, i el meu raonament queda recolzat per el transcurs de la història; ja que a mida que hem anat desenvolupant-nos hem anat deixant de banda l'obscur món de les creences, les tradicions i els mites, i ens hem aferrat a la llum de la raó fins a tal punt que la religió es va desplomant pel seu propi pes.

Resposta 4

Personalment considero que sí poden arribar a ser contraris alguns principis racionals i les veritats de fe religiosa. Penso que la fe i la raó disten molt l'una de l'altra. Les veritats que pertanyen a l'àmbit de la religió no sempre tenen sentit en termes racionals. És a dir, la fe religiosa en determinats contextos pot interferir en el camp de la raó i fer que aquesta quedi anul·lada. A més, la raó forma part del coneixement, mentre que la fe l'associa a la voluntat de cada individu. D'aquesta manera, crec que les veritats de fe religiosa no han estat totes demostrades i, per tant, la raó no hi pot haver intervingut; aleshores, ja no resulta compatible aliar raó i fe. No obstant, d'aquí a dir que són conceptes contraris potser resulta massa contundent, i més si tenim en compte les paraules de Tomàs d'Aquino ("només allò que és fals és contrari a allò que és vertader"), les quals considero encertades. Llavors si les veritats de fe religiosa no han pogut ser demostrades no podem concloure que siguin falses o vertaderes i, en conclusió, no podem saber si són contràries a principis racionals. Per tant, penso que els principis racionals i les veritats de fe religiosa són dues nocions diferents, que no es poden posar dins del mateix "sac" i que no podem comparar, ni crec que siguin complementàries, ja que no es troben –per a mi- al mateix nivell. Si hagués d'identificar-me amb un dels corrents filosòfics medievals en relació amb la comparació entre raó i fe, prendria l'averroisme llatí, atès que considerava que la raó i la fe corresponien a dues veritats independents. Abans de creure que cooperen l'una amb l'altra, em decanto per pensar que representen dues veritats diferents, cadascuna pel seu camí.

Resposta 5

La qüestió de si els principis racionals són contraris a les veritats de la fe cristiana ha estat des de l'origen del cristianisme un tema polèmic. La meua opinió personal és que són àmbits massa diferents com per a contraposar-se. La raó es basa en fets demostrats, lògics, conclusions que són fruit d'un mètode acceptat com a vàlid.

La fe, en canvi, és completament abstracta, es basa en la creença de quelcom no demostrat, i els seus coneixements són fruit d'una il·luminació provocada per una divinitat la existència de la qual no pot ser comprovada.

Al punt on vull arribar és que la fe és quelcom massa irreal com per a poder ser demostrada. I com que no pot ser demostrada, no pot ser provada tampoc la seva inexistència.

És evident, no obstant, que hi ha aspectes del cristianisme que poden ser contraris als principis racionals, com per exemple que Déu creà l'home a partir de fang, i la dona d'una costella de l'home; o que Déu digué que es fes la llum i la llum aparegué. Casos concrets com aquests poden ser negats per la ciència: està demostrat que l'home prové dels primats degut a l'evolució de les espècies; i la llum existeix gràcies a que el nostre sistema és solar i el sol hi era abans que la terra.

Tot i així, aquests casos no proven res contra l'existència de Déu, només contra el que digueren els profetes, o els deixebles de Jesús, però la raó no pot englobar el total del cristianisme.

Resumidament, aspectes precisos i concrets del cristianisme poden ser contraris als principis racionals, però el cristianisme en tots els seus àmbits mai podrà ser negat amb totalitat pels criteris racionals.

Resposta 6

Actualment vivim en una societat que poc a poc s'ha anat deslligant de la religió com a eina de coneixement de la totalitat d'elements que envolten l'existència ja que la ciència els hi ha donat una resposta racional que només els creacionistes no accepten com a vàlida.

Això no vol dir que la religió hagi set relegada a un segon pla, sinó que ha passat a un plànol més personal tot convivint amb la ciència i amb una societat totalment diferent a la que existia quan va ser postulada.

Altrament també cal dir que bona part d'aquesta situació s'ha donat pels descobriments assolits durant els dos últims segles en l'àmbit científic, sobretot en el sentit creacionista per les teories de Charles Darwin, i per l'allunyament de l'estament eclesiàstic de la vida del carrer.

Amb això no vull dir que els homes i les dones en haguem allunyat de la fe com a via per l'explicació de qüestions transcendents com el que hi ha després de la mort, sinó que els creients cada cop s'han allunyat més d'aquest estament, prioritzant la fe personal a la col·lectiva.